Філологічні науки

УДК 821.581.1

Трунова Олена Сергіївна

асистент кафедри мов і літератур

Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

ННІФ Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Trunova Olena

Assistant at the Department of Languages

and Literatures of the Far East and Southeast Asia

Educational and Scientific Institute of Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID: 0009-0006-6928-8534

ХУДОЖНЯ СПЕЦИФІКА ПОЕТИКИ ПОВСЯКДЕННОСТІ У ТВОРЧОСТІ СЮЙ ЛІЧЖІ
ARTISTIC SPECIFICITY OF THE POETICS OF EVERYDAY LIFE IN THE WORK OF XU LIZHI

Анотація. *У статті досліджується художня специфіка поетики повсякденності у творчості сучасного китайського поета Сюй Лічжі. Актуальність роботи зумовлена зростанням інтересу до так званої «низової поезії» та переосмисленням ролі повсякденного досвіду в сучасному літературному процесі Китаю. Метою дослідження є виявлення особливостей художнього осмислення буденності, а також аналіз тематичних і стилістичних домінант у поезії автора. У статті розглянуто ключові мотиви творчості Сюй Лічжі, зокрема репрезентацію праці, відчуження, тілесності*

та соціальної маргіналізації, а також простежено специфіку мовної організації текстів, що характеризується лаконізмом, документальністю та емоційною стриманістю. У результаті встановлено, що поетика повсякденності у творчості Сюй Лічжі функціонує як засіб художнього відтворення досвіду сучасної людини в умовах індустріального суспільства.

Ключові слова: *Сюй Лічжі, поетика повсякденності, низова поезія.*

Summary. *The article explores the artistic specificity of the poetics of everyday life in the work of the contemporary Chinese poet Xu Lizhi. The relevance of the work is due to the growing interest in the so-called "grassroots poetry" and the rethinking of the role of everyday experience in the contemporary literary process of China. The aim of the study is to identify the features of the artistic understanding of everyday life, as well as to analyze the thematic and stylistic dominants in the author's poetry. The article examines the key motifs of Xu Lizhi's work, in particular the representation of labor, alienation, corporeality and social marginalization, and also traces the specificity of the linguistic organization of texts, which is characterized by laconism, documentary and emotional restraint. As a result, it is established that the poetics of everyday life in Xu Lizhi's work functions as a means of artistic reproduction of the experience of modern person in the conditions of industrial society.*

Key words: *Xu Lizhi, poetics of everyday life, grassroots poetry.*

Сучасна китайська поезія характеризується активним зверненням до повсякденного досвіду як важливого об'єкта художнього осмислення. Особливе місце у цьому контексті посідає творчість Сюй Лічжі – представника так званої «низової поезії», у якій відображено досвід праці, соціальної маргіналізації та внутрішнього відчуження. Актуальність дослідження

зумовлена необхідністю аналізу поетики повсякденності як специфічного художнього явища у сучасному літературному процесі Китаю. Метою статті є виявлення художньої специфіки поетики повсякденності у творчості Сюй Лічжі.

У сучасному літературознавстві поетика повсякденності розглядається як важливий спосіб художнього осмислення реальності, що передбачає зосередження уваги на звичних, буденних аспектах людського життя. У контексті сучасної китайської поезії така поетика набуває особливого значення у зв'язку з трансформаціями соціального та культурного простору, зокрема процесами урбанізації, індустріалізації та зміною ціннісних орієнтирів. У цьому середовищі формується так звана «низова поезія» (底层写作), яка репрезентує досвід соціально вразливих груп населення та орієнтується на відтворення повсякденного життя без ідеалізації [1]. Цей термін виник у 1990-х роках і відображає умови життя людей низького класу у період соціальних перетворень [2].

Одним із найяскравіших представників цього напряму є Сюй Лічжі (许立志) (28 липня 1990 – 30 вересня 2014) – поет, творчість якого безпосередньо пов'язана з досвідом праці на промисловому підприємстві [3]. Його поезія відзначається увагою до буденності, що постає не як нейтральний фон, а як ключовий змістовий і художній компонент. У віршах автора повсякденність осмислюється як простір існування людини в умовах механізованого виробництва, що зумовлює специфіку відтворення світу у його поезіях.

Таким чином, поетика повсякденності у творчості Сюй Лічжі виступає не лише тематичною характеристикою, а й визначає особливості художньої організації тексту, що потребує окремого аналізу.

Важливим аспектом аналізу творчості Сюй Лічжі є виявлення ключових тематичних домінант, через які реалізується поетика повсякденності. Передусім у його поезії центральне місце займає тема праці, що постає як монотонний, виснажливий процес, позбавлений індивідуального сенсу. Візьмемо до прикладу вірш «Я проковтнув місяць, зроблений із заліза» (“我咽下一枚铁做的月亮”):

我咽下一枚铁做的月亮
他们管它叫做螺丝
我咽下这工业的废水，失业的订单
那些低于机台的青春早早夭亡
我咽下奔波，咽下流离失所
咽下人行天桥，咽下长满水锈的生活
我再咽不下了
所有我曾经咽下的现在都从喉咙汹涌而出
在祖国的领土上铺成一首
耻辱的诗

Я проковтнув місяць, зроблений із заліза
Вони називають це гвинтом
Я ковтав ці промислові стічні води, втратив роботу
Ті юнаки, які померли молодими, нижче рівня машин
Я проковтнув труднощі, проковтнув міграцію
Проковтнув пішохідний міст, проковтнув іржаве життя
Я більше не можу ковтати
Все, що проковтнув, вириваєтьcя з горла
На батьківщині викладено вірш
Вірш сорому

Тут Сюй Лічжі описує буденність, як травматичний досвід. «Залізо» символізує частину буденного індустріального середовища. Автор згадує юнаків-робітників, які розчинилися в робочій рутині фабрики. Тут повсякденність постає як простір травматичного досвіду, пов’язаного з монотонною працею та фізичним виснаженням.

Повсякденністю Сюй Лічжі виступала фабрика та тяжка праця, відповідно і вірші зосереджуються на робітниках і робітничому класі [4]. Його поезія зазвичай розкриває безпорадність життя, марний крик, відчай та глибоку огиду до робочого середовища. Повсякденне життя Сюй Лічжі – конвеєр фабрики та понаднормова робота, про це він пише у вірші «Гвинт падає на землю» (“一螺钉螺丝掉在地上”):

一螺钉螺丝掉在地上	*Гвинт падає на землю*
原个加班之夜	*У цю ніч понаднормової роботи*
垂直降落，轻轻一响	*Падає вертикально, з легким відлунням*
不会有人注意	*Не приверне нічиєї уваги*
像以前一样	*Як і раніше*
某个电影之夜	*В іншу подібну ніч*
一个人摔倒在地	*Людина впала на землю*

Гвинт тут уособлює робітників, які покінчили життя самогубством, стрибаючи з дахів заводів, на яких працювали. Така доля спіткала і самого поета, адже він покінчив життя самогубством, вистрибнувши з вікна 17-го поверху. Образ гвинта підкреслює те, що людина належить до елементу виробничого механізму, де індивідуальність повністю нівелюється, а контраст між механічною природою гвинта і людською трагедією посилює ефект дегуманізації. Вірш побудований на ефекті приглушеності: падіння не супроводжується драматизмом, а навпаки – розчиняється у повсякденному шумі фабрики. Автор вибудовує прихований паралелізм між механічним об'єктом і людиною, де падіння гвинта функціонує як алегорія людського падіння. Вірш репрезентує поетику повсякденності через використання буденних образів виробничого середовища, що замінюють традиційно «високу» поетичну символіку. Стиль вірша характеризується лаконізмом і відсутністю ускладнених тропів, що відповідає загальній тенденції «низової поезії».

Проаналізувавши поетичні твори «Я проковтнув місяць, зроблений із заліза» та «Гвинт падає на землю», бачимо що обидва вірші демонструють різні рівні репрезентації травматичного досвіду: від метафорично ускладненого до максимально буденного. Художня специфіка поетики повсякденності у творчості Сюй Лічжі виявляється передусім у особливостях поетичної мови та образної системи. Насамперед варто відзначити лаконізм у його поезії: автор

використовує короткі, синтаксично прості конструкції, що створює ефект емоційної стриманості та внутрішнього виснаження ліричного суб'єкта.

Особливим є і поетичне мовлення Сюй Лічжі. У віршах відсутня традиційна «висока» поетична лексика; натомість домінує мова повсякденного спілкування, що наближує поетичний текст до реального досвіду робітника. Така стилістична стратегія відповідає загальним тенденціям так званої «низової поезії», яка свідомо відмовляється від естетизації дійсності.

Окремої уваги заслуговує специфіка образності. Поет активно використовує предметні, матеріальні образи виробничого середовища (залізо, гвинти, фабричні механізми), які набувають символічного значення. Проте ця символіка не є ускладненою або багатошаровою у традиційному розумінні, а, навпаки, функціонує через свою зовнішню простоту, що підсилює ефект буденності.

Важливим аспектом є також мотив дегуманізації, який реалізується через ототожнення людини з елементами виробничого механізму. У цьому контексті поетика повсякденності виступає як спосіб репрезентації втрати індивідуальності та перетворення людини на функціональний елемент системи. У творі «Конвеєр, моя юність залишилась тут» ("车间，我的青春在此搁浅") він описує умови праці робітників: *«Біля конвеєра десятки тисяч робітників шикуються, як слова на сторінці» ("流水线旁，万千打工者一字排开") / «Швидше, швидше!» ("快，再快") / «Стоячи серед них я чую крик керівника» ("站立其中，我听到线长急切的催促") / «Як тільки ти зайшов до майстерні, єдиний вибір – це покора» ("既已来到车间选择的只能是服从")* [5]. Крім того, для поезії Сюй Лічжі характерна так звана «поетика тиші», що виявляється у відсутності відкритого драматизму навіть у зображенні трагічних подій. Події, які мають екзистенційне значення, подаються як

звичайні, майже непомітні явища, що розчиняються у рутині повсякденного життя.

Аналіз поетичних творів Сюй Лічжі дозволяє виокремити низку ключових мотивів, через які реалізується поетика повсякденності. Передусім це мотив праці, що постає як монотонний, виснажливий процес, позбавлений індивідуального сенсу. Робота у фабричному середовищі зображується не як засіб самореалізації, а як форма існування, що підпорядковує собі людину.

Іншим важливим мотивом є відчуження, яке проявляється як на соціальному, так і на особистому рівні. Ліричний суб'єкт не відчуває зв'язку ні з оточенням, ні з власним життям, що підсилює відчуття ізоляції.

Значне місце займає також мотив смерті, який у поезії Сюй Лічжі позбавлений традиційної трагічної піднесеності і подається як буденне явище. Смерть не є винятковою подією, а сприймається як частина повсякденного існування.

Важливим є і мотив механізації людини, що виявляється у постійному зіставленні людського життя з функціонуванням машин і виробничих процесів. Це підкреслює загальну тенденцію до знеособлення людини до рівня об'єкта. Усі ці мотиви разом формують цілісну картину повсякденності як простору травматичного досвіду.

Просторово-часова організація поезії Сюй Лічжі також підпорядкована принципам поетики повсякденності. Простір постає як замкнений і одноманітний – це фабрика, виробничі приміщення, урбанізоване середовище, що не передбачає виходу [6]. Час, у свою чергу, має циклічний характер і пов'язаний із повторюваністю робочих процесів, що підсилює ефект відчуття безвиході.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що поетика повсякденності у творчості Сюй Лічжі виступає ключовим принципом

художньої організації тексту. Вона реалізується не лише на тематичному рівні, але й визначає специфіку поетичної мови, образної системи та поетичних прийомів. Аналіз віршів «Я проковтнув місяць, зроблений із заліза», «Гвинт падає на землю» та «Конвеєр, моя юність залишилась тут» показав, що повсякденність у поезії автора постає як простір травматичного досвіду, пов'язаний із монотонною працею, соціальним відчуженням і дегуманізацією людини. Встановлено, що художня специфіка поетики повсякденності виявляється у лаконізмі поетичної мови, прозаїзації стилю, використанні буденних образів та відсутності традиційної поетичної символіки. Водночас саме ці прості образи набувають глибокого символічного значення, репрезентуючи складні соціальні проблеми. Таким чином, поезія Сюй Лічжі демонструє новий тип художнього мислення, у якому повсякденність перестає бути нейтральним фоном і перетворюється на центральний об'єкт естетичного мислення.

Література

1. He Xiaozhu. Underground Writing in China. *Modern Chinese Literature Studies*. URL: https://u.osu.edu/mclc/online-series/vancrevel2/ (дата звернення: 17.04.2026).

2. 王晓华. 当代文学如何表达底层？– 从底层写作的立场之争说起. 2006. URL: https://xueshu.baidu.com/usercenter/paper/show?paperid=049ac6f5a308a5a6c40bf1645bb030d1&tn (дата звернення: 09.04.2026).

3. 许立志. 新的一天. *北京：作家出版社*. 2015. 239 с.

4. 一首诗. 一颗螺丝掉在地上. URL: https://cendalirit.blogspot.com/2019/03/20190328.html (дата звернення: 17.04.2026).

5. The poetry and brief life of a Foxconn worker: Xu Lizhi (1990-2014). 2014. URL: https://chuangcn.org/2014/10/the-poetry-and-brief-life-of-a-foxconn-worker-xu-lizhi-1990-2014/ (дата звернення: 18.04.2026).

6. Walsh M. China's Migrant Worker Poetry. *Asia-Pacific Journal.* 2017. Vol.15(4). URL: https://apjjf.org/2017/12/walsh (дата звернення: 10.04.2026).